

"NJIH DUH ŽIVÍ, ŽIVÍ, BUDÍ!"

Cerkljanski:

NARODNI MUČENIKI

Pozor Slovenci v Milwaukee in Wisconsin-u!

Če hočemo doseči cilj, po katerem zmiraj hrepenimo, t. j. organizirati se in opomoči si, kakor drugi narodi, moramo se združiti v zanesljivih narodnih družtvih.

Slovensko-Narodno-Podporno-Društvo „Sloga”

je eno izmed najbolj naprednih in prostomiselnih društev, na katero mora in more biti ponosen vsak Slovenec v Milwaukee in Wis.

Redne mesečne seje vsaki prvi petek v mesecu. Za podrobnosti obrnite se na:

JOHN ERMENC-A, 288 Grove St.,
Milwaukee, Wis.

OSEBE:

Dež predsednik Swartz,birokrat
Orožniški načelnik,surov.
Dva svetnika,prilíznjena svetohlinca.
Višji oficir 27. peš. p.....nadutež.
Sluga, —
Goba,gostilničar.
Žan,ljudski tip.
Krivec,kmet iz okolice.
Perkovec,pisač.
Rakun,
Orehovec, } meščana.
Dr. Trojnik, energičen in zgovoren.....
Grozen, } govorniki.
Brdavs,
Hribar, —
Lunder, —
Adamič, —
Ljubica, —
Oficir, —
Vladni Tajnik, vojaštvo in občinstvo.

Cerkljanski:

Narodni Mučeniki

Žaloigra slovensko-zgodovinskih
septembrskih dni l. 1908
v Ljubljani.

3 dejanja s pred- in po-igro.

CENA 20c ZA SNOPIČ.

(Naročitev: Založništvo, 229—I. Ave., Milwaukee, Wis.)

"Glas Svobode Co."

UVOD.

Nate, tu imate cvetko, cvetko škrlato, z drago, rodno krvjo opojeno! Spremlja naj vas vselej in povsodi pri dejanju in nehanju, doma in na tujem in vzbujaj vam sveti ogenj domače misli in samozavesti. Navdajaj Vas s pomilovalnim zaničevanjem onih nesrečnih fevdalcev, ki pod patronanco zastarelega nemškega viteštva in našemljenega plemstva besné po zverinsko za svojimi samogoltnimi in blaznimi cilji.

Vzemite moralo, ki izhaja iz pričujoče žaloigre k sreči in bodite plemenitejši v mislih in dejanju. Bodite pri delu vstrajni in dosledni ter ne dajte se razburiti ali celo razburjenosti dati duška na tako nepremišljen način. Žaloigra kaže jasno: kako gleda vladina nemška birokracija s skrbjo in skrnino v svojo najbližjo bodočnost; kolesu časa t. j. napredku in zburjanju Slovenstva se jim ni mogoče ustavljati, zato zvrčajo krivdo eden na drugega, dasi se vsakdo opraviči, da je uparabljal do peklenško dovoljena in nedovoljena sredstva. V svojej onemoglosti roji jim po glavah samo še maščevanje nad vsem, kar se jim zdi, da je dalo povod napredku slovenskega ljudstva. Da, blazirani vojaški dikta-

tor predlaga celo, da bi se ustvaril za to ljudstvo regim v okviru vojaške discipline. No, seveda, ker pa nazadnje uvidijo, da tudi z vsem tem ne pridejo stvari v okom, polasti se jih nekaj groznega: zarotijo se skrivno maščevati se nad ljudstvom samim in sicer tako, da ga ubijejo moralno enkrat za vselej. In res, prilika za ta zločin je ugodna. Scenerija v predigri in 1. dejanje kaže ljudsko razburjenost in opasno razpoloženje jasno. Narod bi se vrgel na predrzne zatiralce in žalilce tega, kar je njemu najsvetejše, slepo in nepremišljeno in vladni jastrebi bi imeli celo mal povod izpeljati svojo nameravano "šuftarijo". Zle slutnje vspricho položaja obhajajo med tem narodove voditelje. Hitro skličejo velikanski ljudski shod (2. dej) pred "Mestni Dom". Posreči se tu, da narod v masi sklene povrniti milo za drago-posebno za zločine nad štajerskim Slovenstvom in C. in M. Družbo — na dostojen in kulturnen način. Zdi se, da je preteča nevarnost odvrnjena, a tu se urine kriminalno hudodelstvo od strani deželne vlade. Skrajno žaljiv in aroganten prezidentov razglas in izzivalni nastopi vojaštva in žandarmerije, da povod kritičnemu moralnemu boju med dobrim in slabim in oh — strašno, narod se je dal izzvati — grozne scenerije, grozna drama sledi. Narod se strezne prepozno, spozna svojo usodo in tem svetejši gnjev vsplamti mu ob grobovih nesrečnih žrtev.

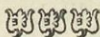
Avtor.

Opomba: Blagohotno vzeto na znanje, da pričujoči "Narodní Mučeniki" nimajo nikakor nizkot-

nega namena kake namišljene konkurence "K. n. v L." "Narodní Mučeniki" so bili prvič igrani v Milwaukee, Wis., z velikim moralnim in gmotnim uspehom. (Večja svota se je poslala v Ljubljano za žrtve). To se je zgodilo prej kakor je bila "K. n. v L." sploh spisana a je sedaj še le izdana iz razloga, ker je "K. n. v L." že tudi izdana in imajo "N. M." le namen dati občinstvu globokejši upogled in dati mu priliko priučiti se različnim okusom.

Se priporoča

F. R.

22. 7. 9.
Podaril D. Hebringer

PREDIGRA.

Skrivna zarota v ljubljanski deželni palači.

I. PRIZOR.

(V elegantno opravljeni sobi sedita pri mizi dva trebušasta vladna svetnika in srkata vino. Višji oficir sloni malomarno na stolu: Orožniški načelnik, tudi pri mizi, zmigava z ramama in se ozira za dež. predsednikom, ki stopa nervozno. po sobi gori in doli.)

Dež. predsednik: (jezno) No, in kaj storiti sedaj!?

Orož. načelnik: (pomišlja je vstane — potem dokazovalno) Hm, kaj storiti, kaj storiti — tu je, halt, vsak dober svet drag! Ta vražja zalega vindiška dobiva večjo in večjo veljavo z vsakim dnem. Pomen naših, po bogu in cesarju garantiranih privilegijev je ničev — in dasi imamo v rokah moč in vlado, zgublja ta pasja svojad tako-rekoč že slednji čut rešpekta do nas oblastvenikov. Ta —

Dež. predsednik: (ga preseka osorno in surovo) — in tu se vidi v pravi luči vaša, nad nami kruto maščujoča se zanemarjena dolžnost!

Vsi ostali: (hinavsko kimajo) Ja, ja, tako je!

Orož. nač.: (ponižno osramočen se vsede) Njih ekselence baron Švarc, storili smo skrajno, kar je bilo v naših človeških močeh; ja, mučili smo se živinsko-nečloveško, da bi zatrli tem Slovincem že več let vzbujeno nepokorščino naše absolutne volje — a zamam, vse zamam! V dokaz, (pogumnejše) da smo mi, da, celo več kot na svojem mestu, naj jim zadostuje, če konstatiram golo dejstvo, da ni rotil celjske in ptujske policije in žandarmerije za brutalen in korenit nastop nihče bolj, kakor jaz, dasi je to daleč preko mojega delokroga. Ja, in tu, kaj morem za to jaz, če oni niso izpeljali svojega manevra.

Vsi ostali (razven deželnega predsednika): Ah, ja, no vidite, glejte.

Dež. preds.: (osorno) Tozadevno pomilovanje varnostnih odredb napram enotni državni ideji izročil sem že južnoštajerskim glavarjem — ali čujte! (obstane razburjen, ko se zasliši v ozadju hrup daljnih demonstracij) o mizerija, saj vlada (proti načelniku) ravno v glavnem stanu tebi podrejenega teritorija pravcata anarhija (se prime za glavo, vsi drugi skočijo preplašeno po konci, potem k orožniškemu načelniku.)

Ilkrali { **Prvi svetnik** Vidiš, ti si kriv, ti
Drugi svetnik Ohrjej, ohrjej, da sem jaz na
 tvojem mestu!
Oficir Da žalostno, gospod, velika od-
 govornost!

Dež. predsednik: (resignirano) O, Gott, sem mislil, da mi je dalo veličanstvo državi strogo podrejeno provinco — a glej razočaranje!

(Okorna svetnika tekata k oknu in zopet nazaj, hrup je bližje.)

Oficir: (povetru) Da, njih ekselenea, daleč smo, nasledki ptujskih dogodkov so tu (glasneje) in vojaštvo mora v aktivo, mora!

Dež. pred.: (divje) Da, vojaštvo, da, a kje je sedaj!

(Demonstracije so bližje in hujše.)

Orožniški načelnik: (videzno preplašen se prisiljeno ohrabi) Himel, Gott, Sakrament, nič vojaštvo, nič! Če je to posledica Ptuja, slovenski psi bodo skušali mojo železno pest tako, da bodo krvavi pot potili.

Deželni predsednik: (sklene roki kvišku in v surovem smehu) Ha, ha, o sancta simplicitas! sedaj!? (omahne na stol in spi je kozarec vina v dušku).

Prvi svetnik: (od okna k mizi potem nestrpno) Ja, ja. Maščujmo se nad krivicami prizadetimi našim nedotakljivim privilegijem.

Drugi svetnik: (od okna prisede) Maščujmo se nad farji, ki niso znali ugleštati svojadi

v pravem strahu božjem in v smislu enotne državne ideje!

Dež. pred.: (surovo) Maščujmo, da maščujmo strahovito (spi je drugi kozarec v dušku.)

Oficir: (na stolu sloneč) Slavna gospoda, meni pa se zdi, da je treba korenito predrugačiti ves regim in sicer po radikalnem vzoru vojaške discipline. Prvo pa, kar je neobhodno potrebno, iztrebiti moramo to prvaško časopisje, ki je glavni izvor vseh hujskanj in javnega nereda.

(Orožnik pri oknu sika in dela grozeče pesti.)

Dež. pred.: Ne, ne, to je sedaj prepozno (hujši vrišč je vedno bližje, razburjenost raste). Čujte živinsko rjojenje! — in kdo ve, če se podivjana druhal ne loti straž spodaj in udere v naše dvorane — potem pa gorje nam!

Vsi: Oj, joj, oj, joj!

Dež. pred.: In ti orožniški načelnik, ki se repenčiš samozavestno z besedami, si si pa svoje dolžnosti tudi v svesti, da so vse patrulje alarmirane tudi v resnici!

Vsi: Hej, ali so, ali so!

Načelnik: (ves zmeden se suče okrog in ne ve kaj odgovoriti) Ja, ja, ja —

II. PRIZOR.

Sluga (nenadoma ustopi): Das Volk bemerkte Licht in ihrem Parlor, es rückt heran unter

bösen Bedrohungen. Die Polizei ist machtlos und keine Gendarmerie erscheint. (Odide).

Vsi: (skočijo po konci) Keine Gendarmerie, keine! kaj! (tekajo sem in tja) Bei Gott! i. t. d.

Dež. pred.: (osorno vpije orožniku) Prvi uradni akt bo predlog, da se te odstavi, ti cepee pozabljivi!

Vsi: (še bolj iznemirjeni in preplašeni posluškujejo zaganjajoče se demonstracije in na pol glasno) O, Gott, čujte, glejte!

Dež. pred.: (med tem videzno nekaj premišljuje, zablisknejo se mu oči o gnevito potem pa odločno in strastno) No, dovolj tega, gospoda moja! Uso-da naj se odloči! Kritičen je položaj, a pokažimo, da smo gospodarji istega. Zdaj ali pa nikoli! Slovenski "Pöbel" naj pomni, kdaj si je nakopal našo nemilost! Obračunajmo ž njim korenito in od vrhovne vlade si pridobimo zaupanje!

Vsi: (oddahnavši se hinavsko) Ja, Ihre Exzellenz, das ist wahr, das ist recht, das ist der einzig richtige Weg.

Dež. pred.: In tu smo pristvari! Ti sicer okorni, vendar zvesti orožniški načelnik pa sezi z desno v desno (se že) in moj predlog za tvojo odstranitev bodi pozabljen, če mi obljubiš slovesno, da se ravnaš natanko po mojih navodilih v svrhu popolnega potlačenja Slovenstva (hinavsko stis-

k a t a r o k i). Še danes izdam razglas v izzivalni obliki na kar ti s svojimi patruljami zatri z brutalno silo najmanjši dušek ogorčenja.

Načelnik: Drauf können Sie sich verlassen, Ihre Exzellenz!

Vsi: (ploskajo in tulijo) Bravo, bravo Ihre Exzellenz, Nur energisch vor!

Dež. pred.: (hudobno in zadovoljno) Na ta način ubijemo jih moralno, t. j. napravimo iz njih desperate, kar pomeni zmago za našo po božji volji sveto stvar!

Vsi: (ploskajo in hinavsko) Krasna ideja njih ekselenca, gratuliramo še enkrat njih veleumnosti.

Oficir: (majestetično, vsi pozorni, z naj hrup) Slavna gospoda čislana gg. svetnika bodeta naj mi priči zajedno z dičnim našim g. orožniškim načelnikom (vsi kimajo), da pristopam prostovoljno v to sveto zaroto (vsi ploskajo in vpijejo: bravo, hoch!) Kot v to poklican faktor čutim sladko dolžnost, da čuvam enotno državno idejo z dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi —

Vsi: (ploskajo in tolčejo ob kolena med vpitjem ki prevlada hrup zunanjih demonstracij) Čast milej domovini na takih sinovih, hoch, hoch.

Oficir: (dalje) Ukrenil sem že celo vse potrebno, da v slučaju nastopa vplivamo uničevalno na vindiške trdoglavce. Moštvo ima "Bereitschaft"

že od včeraj zjutraj, ko se je jelo opazati ono sumljivo kretanje na osveto Ptuja. Poveljevanje oddelkov poveril sem ljudem, ki imajo s tem ljudskim spakom že itak obračunati. Posebnih inštrukcij ne potrebujejo, ker so se že itak pokazali preočitno prevesele, ko so videli že oni trenutek, ko se bodo mogli utešiti nad druhaljo, ki jih je zaradi njih "stramm-deutshegesinnung" pometala že sto in stokrat sramotno iz javnih lokalov.

Vsi: (hrupno in surovo) Das ist ja alles, wie zufällig, das ist ja kolossal, wir gratulieren Ihnen, geehrter Herr. Ha, ha, ha.

Dež. pred.: To je lepo, to je dobro, da take osebe garantirajo za našo sveto stvar, častitam, hrabri sinko (stiska roko, za njim vsi drugi, glasno in surovo grohotaje)

III. PRIZOR.

Sluga (nenadoma ustopi med najhujšim hrupom demonstracij) Das Volk scheint nichts Gutes im Schilde zu führen, die Gendarmerie ist noch nicht ganz fähig es auseinander zu vertreiben und es droht Gefahr, das es dem Pöbel Gelingt ins Gebäude einzudringen.

Vsi: (obupano) Was einzudringen!? udreti hočejo, moj bog!

Dež. pred.: Torej skrbimo za varnost! še malo gospoda — potem pa — (slugi) Jakob, ugasni luč, ugasni takoj (stori).

(O d z u n a j s e s l i š i) Abzug Švare, dol z mačeradi, dol' s pijavkami, proč s hajlovei! i t. d.

Dež. pred.: (v t e m i) Das ist zum verückt werden, das is aber auch lächerlich, aber wir gehen drauf los, das ist doch kein teurerer Spass.

Orož. načelnik: Bei Gott, Donnerweter, čuvajte se nas, vi pesoglavci slovenski.

Oficir: O, du lieber Gott, wir lernen das Mob militärischer Disziplin und unbedingter Subordination schon an und soll es dabei Blut schwitzen!

Svetnika: Aha, aha, proč je nevarnost, žendarmerija ima premoč; glejte kako mob beži.

Vsi: Ah, ah endlich! glejte, glejte!

(O d z u n a j: Škandal, sramota, sveta nedolžnost in pravica v senci bajonetov, kje je narodna autonomija!)

Vsi: (k r o h o t a j e) Ha, ha, jetzt sind wir im Stiche, Gorje tebi vindiška goved, napni kožo, gorje ti, gorje!

Zastor pade.

PRVO DEJANJE

V Gostilni pri "Gobi".

I. PRIZOR

(Navalna gostilniška soba. Dve mizi s stolei. Goba naliže gostoma iz litra zadnje vino).

Goba: Fantje le po njem! Moj polovnjak se za take korenjake še vedno posolzi, samo če ste jim res dali tako dobro po "porhantu". (Od h a j a p o v i n o; o b a s e s m e j e t a g l a s n o).

Žane: Zakaj pa bi jih ne, če so nam pa prišli prav na "nudelpret".

(G o b a m e d v r a t i s e š e s m e j i).

II. PRIZOR.

Krivec: Ha, ha, ha, salamensko kako ste pa še potem s policaji "zglihali"; saj so menda drli vkup kakor vrane, če jim mlade iz gnezda zmečeš.

Žane: 'Bež' no, bež', ti grintovi strkači so še preveč zeleni, da bi se jim mi dali kar tako "pohopati". Ne veš, študentje so začeli malo na drugem koncu razonerat', pa se je podilo vse tja, med tem pa smo mi te preklicane hajlovce naluščili prav po kristjansko.

Krivec: He, he, he. Še Bogu je vseč pa sami Materi Božji, tako ti povem; saj so pa menda ti vladni nemškutarji tudi najhujši črv za našo deželo. Pogledaj nas, uboge kmete! Malo nam toča pobije, malo suša vzame in no ja nazadnje pa še predno obesimo ostanke v kozolec, se že oglasi eksekutor z listkom, da je državna vrana lačna.

Žane: Ja, ja tako je, vlada samo od nas grabi, da siti in razširja te nemčurske puhloglavce, a nas domače odriva povsodi. Zato pa tudi ni nič čudno, če ta zalega leži našim ljudem v želodcu.

Krivec: Saj so pa tudi malo preveč predrzni; Glej, vsi naši ljudje,, ki niso šli v lemenat, pa če so študirali tudi vse "ta črne" šole, vendar ne dobijo nobene boljše državne službe. Hvečjem kaki pisači ali slabo plačani poduradniki se še dobijo, ki so Slovenci, a druge službe pa spolnijo z Nemci in če jih morajo iskati iz Pruske.

Žane: Ja, to so vragi v človeški podobi, pa enkrat se jih že otresemo.

Krivec: Menda nikoli; vsi, ki so se kaj izobrazili, in ki bi nam lahko odprli oči in nas vodili do boljše bodočnosti, vsi ti morajo zaradi vlade na tuje, za tujim kruhom.

Žane: Ali teh se mnogo še vrne, ko jih bo ljudstvo razumelo bolj kakor danes.

III. PRIZOR.

Goba: (z litrom vina) Skoro malo govorita! Če vaju zavoha kaka "dopelteifra", tri mesce ga vama ne manjka pa naj imata še tako prav.

Krivec: Ja, ja, moj Goba, res je tako. Misliti se sme, a govoriti malo. Nas vlada že vedno drži pod kontrolo teh nemčurskih špičkarjev.

Goba: Ja, ja, saj pravim; zato pa se malo pogovorimo še od družih stvari, da ne dobimo nazadnje še kakih sitnosti za vrat.

Žane: Nič, ne damo se več, zdaj je prišel čas, da jim pokažemo zobe; zato pa le zvrnimo ga še, ker taki časi se morajo praznovati.

Vsi: Prav je, živijo, na zdravje velikega časa!

Krivec: Na naše zdravje in na zdravje našega naroda. Srčno rad bi doživel čas, ko bo mogel Slovenec reči: prost sem in ni več beričev, ki bi nam zapovedali, kaj smemo govoriti, ali delati. (Vsi pijejo.)

Goba: Ja, saj pa če bi šlo tako dalje, kakor do sedaj, bomo gotovo še naprej upreženi v jarmu, ki nas žuli že stoletja.

Žane: Res je tako, kakor pravi Goba. Pri nas, na naših tleh, se veliko stori za ponemčevanje. Šola za šolo se ustanavlja nemška. Glejte, celo slov. časopis izhaja v nemškem duhu. Ta prokleta kuga se širi zlasti med Slovenci na Štajarskem; ne bojijo se tudi nikakih stroškov, samo, da bi nas uničili.

Krivec: Da, in vlada dela to z našim denarjem. Starši pa so še tako zaslepljeni, da pošiljajo mladino v tako šolo.

Goba: Ja res, sram jih bodi!

Žane: Sramota za vsacega, ki zgreši tako daleč

narodno pot. Nekaj je gotovo; ali ga luna trka, ali pa solnce mrka.

Vsi (se smejejo).

Goba: Kaj se hočemo jeziti. Vse drži, kar reče, da je nemec, skupaj. Podporo dobijo celo tudi gori iz "rajha", ali hudič ve od kod. Zakaj pa nastavlja vlada le nemške uradnike, ki ne razumejo našega jezika nič. Seveda, kričati in režati se zna vsaka šleva nad ubogim slovenskim kmetom.

Žane: Samo zato pa streljajo take kozle po državnih uradih, da bi se moral sam sv. Bonifacij smejati nad njimi. Zadnji teden bral sem zanimivo obravnavo na Gorenjskem. Orožnik je delal ovadbo seveda v nemškem jeziku. K razpravi klicana je bila neka kmetica, ki pa ni razumela nemščine. Sodnik preobrača in lovi po slovarju za besedo "grob". Kar se mu zablistknejo skozi očali učene oči: Hm, obtoženi ste, da ste "debel" s tem gospodom žandarjem. "Kaj govori svinja, jaz imam moža, menda se mu blede," rekla je kmetica in vsa besneča odšla. Ej, ali se je praskal učeni kalin za ušesi, ko mu je razložil osramočeni orožnik, kakšno je zabelil.

Vsi (se smejejo).

Goba: Ha, ha, ha, ali ga pa pokajo pri vsem tem.

Krivec: Mhm, pokajo ga, pokajo, ali tako ne bo šlo. Bomo pomedli ž njimi v Ljublanico, samo, da bi se nam takrat ne zajezila s to salmensko mrhovino.

Žane: Še kmetje bodo takrat pritegnili, samo da začnemo in končali bodo oni. Še je Slovenska pest težka in kamor prileti, pusti sled za seboj.

IV. PRIZOR.

Perkovec (nenadno vstopi s posebno izdajo lista; razburjen): Hej, dober dan, vitezi, kaj pa mašetarite tukaj, kakor da ne bi nič vedeli, kaj se godi zunaj.

Vsi (začuden): Zopet demonstracije, ali kaj?!

Perkovec: Tu je posebna izdaja lista glede ptujskih dogodkov. Zdaj se je še le zvedlo za podrobnosti Slovenske zborovalce družbe sv. C. & M., pobijali so menda s koli in podobnim orožjem, jih oropali denarja in postopali z damami najbolj barbarško. Zaradi tega je vse po beli Ljubljani tako razburjeno, da se je bati najhušega.

Krivec (začuden): Salabolt, kaj poveš, vidite ali nisem pravil.

Žane: Nič, ne bodo nas, zdaj se bodo pa opekli, pa naj stane kolikor hoče!

Goba: Ja, ja, ja tako vam povem —

Perkovec (ga preseka): Ja, je že vse v ognju. Ko sem šel preje iz gostilne "Črnega Dola" proti Nar. Domu", zbirali so se ljudje v gručah in njih groženj se je treba bati.

V. PRIZOR.

Rakun in Orehovec (ustopita hitro v eni sapi): Hallo, hallo, kaj pa čakate, kaj se menda vi ne pridružite ostalemu slov. narodu?!

Žane: I, hudimana, kaj bo že res treba odriniti?

Krivec: Kar pojdimo, kar po njih, ampak kako pa že je vse zunaj?!

Rakun: Polne ulice ljudstva, tako da se je komaj mogoče prerivati; vse se grozi nad Nemci in mislim, da jim bo še danes slaba predla.

Orehovec: Skoraj je nevarno. Narod je v ognjeni razburjenosti, a od daleč se čujejo vojaški rogovi, ki kličejo skupaj patrulje.

Krivec: Če je pa taka, Goba, ali imaš kak dober grčav bet, da ga mi daš za prvo silo v roke; tudi gnojne vile so dobre.

Goba: Saj imam motiko in kramo tudi.

Rakun: Ne prehitro; danes dopoldne je v mestnem domu veliki shod. Tam se bode ukrenilo vse potrebno, kako nastopiti proti nemški in vladini nesramnosti. Tu imam poziv.

Vsi: Aha, aha, beri ga, beri, kaj je!

Rakun (vzame iz žepa veliki poziv in čita):

Slovinci!

Pozivljate se na veliki ljudski shod, katerega priredi S. Dr. v veliki dvorani Mestnega Doma. Slovenci, vdeležite se polnoštevilno, da protestiramo odločno proti nemškim barbarstvom v Ptuj in Južnem Štajerskem. Priglašanih je več govor-

nikov, ki imajo nalogo razložiti skupni nastop v prilog slovenske stvari. Slovenci, ne dajte se premagati svoji razburjenosti, ampak pohitite vsi na veljavni shod.

Začetek ob 10. uri dopoldne.

Odbor.

Ljubljana, 20. septembra 1907.

Vsi: Ja, počakamo! Vsi na shod danes dopoldne.
(Med tem zunaj veliki hrup in vpitje.)

VI. PRIZOR.

Vsi: Hej, kaj je neki to, pogledjmo no, sakra — (skočijo k vratom. Tu se vidi pri odprtih vratih gnetenje, kako mala patrolja vojakov aretira neko osebo.)

Vsi: Hej, kanaliže, ali ga nam ne spustite!

Žane: Čakaj, prokleta zalega rmena. (Skoči in podere na mah dva vojaka, tretjega stisne za vrat, a drugi beže.)

Vsi (se grohotajo na ves glas): Ha, ho, ha, ha, ho...

Krivec: Aha, policaji pridejo pomagat. Ti salamenski kifelčarji (skoči med gručo), čakajte no!

Goba (se smeje): Ha, ha, ha. Že beže, pogledjte no, kako se jim mudi!

Rakun in Orehovec: Prav je. Ha, ha. Tako naj se godi pritepencem na naših tleh. (Hrup se oddaljuje, gosti se zopet posedejo.)

VII. PRIZOR.

Goba: Ha, ha, salamenska zalega nemška, ali ste videli, kako je Žan delal s kanarčki; kakor otrok z novo žogo; kar dve muhi z enim udarcem, tretji je bil pa pokoren, ko ga je potipal za gol-tanec, ha ha!

Vsi: Imenitno, ha, ha, ha, izvrstno!

VIII. PRIZOR.

(Nova gruča pride v gostilniško sobo. Žane drži v rokah kos vojaške suknje, bajonet in puško, zavriska.)

Žane: Hi, hi, nekoliko smo že zapraskali. No, mislim pa, da tem tičkom ne pride več na misel, aretirati še kakšnega Slovenca.

Vsi: Živijo, Žan, na zdravje! Na, pojdimo pit!

Žane: No, ga bomo že še; no, pa saj pravim, polovico take neumne zalege, pa bi jih napodil lepo z mokro vejo tja gori v Črni les med bukovje. — (Ogleduje uplenjene vojaške kose.)

IX. PRIZOR.

Krivec (prisopiha v sobo): Sakrabort, komaj smo se jih odmetavali, tako jih je bilo (ugleda Žana), o, vseh devet in devetdeset. Kaj si pa ti že nazaj? Mislil sem, da se boš zasul s pakazo, tako si jih trgal; no, zdaj ga pa bomo —

Vsi: Živijo, živijo, pojdite no, bomo to malo zalili.

Rakun: Saj res, Goba, prinesi no; narodni vo-jaki morajo piti. Mi zahtevamo samo pravico. — (Goba odide.)

Orehovec: Fantje, zdaj pa dajmo še eno “ušti-mat”, kako junaško in pošteno. (Ž a n s e o p a š e z mečem, pokrije kapo in šiva fliko na hlače; drugi skušajo peti.)

“Kaj nam pa morejo spičkarji, rmenčkarji,

Kaj nam pa morejo, če jih dobe, itd.”

Žane (zavriska, potem poje): Nič nam se morejo, itd.

Goba (z vinom): Tako-le fantje! (Nata-ka.) Salamensko se je tem slabo godilo, Žan, tem, ki so bili v tvojih tacah. Hi, hej, glej ga no, kaj si se pa našemil kakor kakšen c. kr. ka-ka!

(Vsi se smejo.)

X. PRIZOR.

(Privratih pokuka pravi policist.)

Vsi (hkrati): Kaj hočeš? Marš ven! (Policist zgine.) Ha, ha, ha, ste ga videli!?

Goba (natčka): Sapramiš, spet ena več; kar zalijmo je, potem pa bomo še eno na orgelce.

(Vsi trkajo in pojo, potem pa) **Goba:** Zdaj pa tisto (poje naprej): “Kje dom je moj, itd.”

(Vsi vrisujejo.)

Goba: Mhm, mhm, glejte no mojo uro že zju-traj sem jo nazaj deval, pa bi bilo dobro, da bi jo

zdajle zopet; je že pol desete ure, ha, čas za na shod v Mestni dom.

Vsi: Kaj, pol desetih? Ja, ja, vsi na shod, vsi!

Rakun: Glejte, čast takemu gostilničarju, ki ne gleda samo na svoj dobiček, če se gre za narodno stvar.

Vsi: Čast mu, živijo Goba! Hallo, Žane, kar pripravi se!

Žane: Gotovo, kaj mislite, da sem strahopeten, posebno pa še sedaj, ko imam to c. kr. uniformo. Krivcu se ponudim, da mu grem v koruzo vrane strašit. No, pa mislim če me ugledajo, se vse pre-sele preko naših mej.

(Vsi se smejo.)

Krivec: Ha, bravo, Žane, zdaj pa kar gremo. Dasi nisem Ljubljčan, vendar sem radoveden, kaj bo iz tega.

Žane: Kar potolaži se! Mesto nam bo dalo tiste velike vozove za smeti, pa bomo naložili vso rmenjad in nemškutarstvo in odpeljali na Dunaj za žlindro. V Ljubljani pa ostanemo sami Slovenci.

Vsi (krohotaje, odhajajo): Ti, Goba, le pridi tudi za nami!

Goba: Gotovo, gotovo! Samo malce me počakajte na ulici, da zaprem za ta čas mojo gostilno. — (Zapira gostilno in odide skozi posttranskavrata.)—Tako, ne bodo nas več; čas je, da zapodimo svojad iz naših, slovenskih tal!

Zastor pade.

DRUGO DEJANJE.

Shod v Mestnem Domu.

I. PRIZOR.

(Slika kaže okno, ki je zastrnjeno z gručo govornikov in družega občinstva. Ljudstvo na prostem stoji toliko nižje, da se vidijo pri prvih samo glave [Žanetova v ospredju], pri zadnjih samo klobuki, ki zginjajo markirano liki površina nepregledne množice. Živahen hrup in mrmjanje, klici in žvižgi.)

Govornik dr. Trojnik (da znamenje, ljudstvo ga pozdravi z burnim krikom, nakar postane vse pozorno): Dragi, presrčno udani bratje, mile sestre, rodoljubke! Valovi besneče onemoglosti germanske kulture butajo neprestano ob naše severno obrežje. Vendar to nas ne spravi iz ravnotežja; kajti skalne pečine se ne ganejo, smrdljiva voda pa, ki pljuske čez nje, se posuši na naših tleh. Pride pa morski orkan, ki preide v viхро na suhem, tedaj pa gorje, če se razvname strašna bitev nasprotujočih si elementov! In zgodilo se je! To, kar se je zgodilo v zadnjih dneh nad našim Slovenstvom na Štajerskem in C.

i. M. društvom v Ptuju, to je živa slika strašnega izbruha orkana, ktereга odmev razlega se grozno skozi slovensko ozračje. (Ljudstvo začne grozno tuliti in vpiti, se dolgo ne pomiri, potem ko jih govornik pomiri z znamenji, nadaljuje.)

Bornirana bestijalnost oholega nemštva pokazala se je v vsej ostudni nagoti, ko so bili neoboroženi posetniki C. in M. društva, kot od profesionalnih roparjev pobiti na tla in oropani njih denarja in vsakovrstnih vrednostij. (Množica strašno razburjena, prekine govornika s fejklici. **Žane** se sliši posebno, ko vpije: g. župan mora postaviti takoj nove gavge in vsi ljubljanski Nemci se morajo zvagati na njih! Govornik miri, potem nadaljuje):

To nemško vitežtvo, se razume, da je moralo pokazati svoje junaštvo tudi nad našimi č. damami; torej na način, ki je bil mogoč le, koje stal človek še na živalski stopnji. (Množica znova razburjena vpije: kri naših dam vpije po maščevanju.)

To vse se je pa zgodilo pod protektoratom avstrijske uzor-policije in žandarmerije. To je tista vlada, ki se v imenu takozv. jednotne drž. ideje poslužuje še tako sramotnega orožja. To je tista vlada, tiste naših dedov dobe, koje simbol je strašen zmaj — strah in trepet. To je tista vlada, ki je v nestrpnem sovraštvu do nas vlila potom bru-

talnega nasilstva germanska posestna stanja, kot neprodoren ščit velikega Luciferja in katerega prodreti ni mogoče velikemu bogu.

II. PRIZOR.

Tu skoči v besedo ves razkančen **vladni tajnik**: Prestopek po § 236 drž. z., kot pooblaščenec c. kr. vlade, prekinem Vaš govor in razpuščam današnji shod.

(Zrak pretresujoče vpitje zaori med množico. Govornik stoji ves rudeč od jeze. Silen hrup in vrišč spodaj med tem, ko se govornik in vladni tajnik z gestikulacijami pregovarjata. Kmalu, da govornik zopet znamenje in ljudstvo radovedno utihne. Govornik da prostor vlad. tajniku.)

Vladni tajnik (osorno): Cenjeni zborovalci, izjemno dovolim nadaljno zborovanje pod pogojem, da se vsi nadaljni ekscesi proti vladi opuste.

Ljudstvo (burno): Resnica v oči bode, res je, vse je res! "

Žane (kriči): Res je: vlada je vlila proti nam Luciferjev ščit, katerega Bog ne more prodreti, ker ga neče, mi ga pa bomo.

Vsi (hrupoma): Mi ga staremo, mi ga bomo, mi hočemo pravico, za ceno ne prašamo!

(**Vladni tajnik** se vespenič odstrani, nastopi doktor.)

III. PRIZOR.

Trojnik: Dasi so nas vse te v nebo kipeče krivice in živinska početja tega imperialnega sistema spravile v ekstazo, da komaj brzdamo svojo strast, vzdržimo se, dragi bratje, najmanjšega koraka, da bi vrnili milo za drago na način junaškega nemškega viteštva. Dajmo duška svojej brezprimerni ogorčenosti na način, ki bo pekel kakor ogenj, je ob enem uničevalnega pomena nemškemu vplivu in gospodarstvu v Austriji, a bo ob enem dostojen našej kulturi. Združimo se z drugimi Slovani avstrijskimi, bojkotujmo vse, kar je nemškega in tako omejimo nemštvo na ubogo jedno tretjino avstrijskih prebivalcev, s čemur pa je zlomljeno njih puhlo gospodarstvo.

Ljudstvo (n a v d u š e n o): Bravo, tako je zveza z vsemi Slovani in dol z Nemci; preč z govedjo in v Črni les ž njo, i. t. d.

Dr. Trojnik (m i r i): Naj ne kupi slovenska gospodinja od danes naprej pri Nemcu niti za krajcar popra, ne soli, naj ne kupi naša nadebudna mladina pri Nemcu ne svinčnika, ne peresa in naj se sveto zaveže vsakdo tukaj za splošen bojkot Nemcev in za izključno podpiranje slovenskega trgovstva in odgovor na naše krivice je grozen, je uničevalen. Stvar za splošno ustavodajno zvezo avstrijskih Slovanov je ravno danes v boljšem tiru, kot kedaj in to nas mora tešiti in dati poguma k vspešnemu bojkotu.

Pozivljem torej še jedenkrat celo to nepregledno množico k gospodarskemu in kulturnemu boju, ker le s tem moremo doseči sijajno zmago nad barbarstvom. Svarim pa nujno, naj se opuste nasilnosti pri demonstracijah. Pokažimo se pa v dostojni demonstraciji; kajti vsako najmanjše nasilje, kakoršno je bilo ptujsko, izrabili bi naši zakletniki, ki preže v ozadju krvoželjno z oboroženo silo. Torej še jedenkrat naše geslo je: kulturn in gospodarski boj zvezan z vsemi Slovani in v tem imenu predlagam, da se zapoje sedaj "Slovenska himna." (Strašen vrišč in aplavzi, iz hrupa pa se počasi zaziblje "Hej Slovenci.")

(Po pesni aplavzi in vsakovrstni klici; iz hrupa se zopet zaziblje "Slovenec sem", govorniki se radostno odzivljajo ljudstvu z vihranjem belih robcev, množica jih zopet pozdravlja. Kmalu nastopi nov govornik, dr. Grozen, ki ljudstvo miri.)

.. IV. PRIZOR.

Grozen: Častiti zborovalci! Zgodovinski so dnovi, ki so se odigrali v zadnjem času. Naši vnuki brali bodo o tem še pozno in zajemali iz njih ona sveta čutila narodovega bratstva, ktera nam skuša naša birokracija, tako na ta ali na oni način zatreti. Svečan čut velikega časa, ki nas navdaja danes, nam ni mogoče izraziti prav z besedami. Vele pomembni

so časi in odgovorni! Treba je, da se zavedamo samega sebe in se ne spustimo v morje razburjenosti. Treba je treznega duha in jasnega razuma, predno se odločimo za najmanjši korak. Treba je previdne a odločne taktike. Zatorej upam, da se strinjamo vsi z krasnimi idejami našega dičnega predgovornika. Pametna kulturna in gospodarska politika je pa tudi jedino sredstvo, da se pride sovražniku do živega. Da, če se ravnate, dragi zborovalci, vsi po tem receptu, prokleti bodo dnovi, smrtno razjedajoč bo kes naših zakletnikov, ko se bodo spomnili svojega barbarizma in svoje brezobzirne samogoltnosti; blagoslavljeni časi in blaga uteha naših, danes krvavečih src pa bodejo današnji dnovi za nas.

Predstavimo si torej še jedenkrat resnost in važnost sedanjih dni pred oči in zavežimo se, da hočemo igrati častno toli odgovorno ulogo. Sprejmite pozdrav novo prebujene domovine!

(Silni aplavzi in vihar ni "živijo" klici. Na to se zapoje "Lepa naša domovina", potem zopet hrup nakar se pojavi nov govornik, ki shod zaključí.)

V. PRIZOR.

Brdavs: Častito občinstvo milih mi bratov! Nimam namena razkladati Vam še obširneje o tem, kar nas je tako silno razburilo, kar je naša krvaveča srca tako presunilo, to so Vam povedali dovolj

jasno zato določeni goyorniki. Pač pa čutim sladko dolžnost, da se tako mnogoštevilnim c. posetnikom zahvalim za njihovo pozornost in navdušenost, ki je vladala ves čas na shodu. V nadi, da je shod preprečil na jedni strani možne grobe netaktnosti in da jo na drugi strani obrodil kar največ sadu, zaključim današnji manifest s popolnim zadoščenjem. Ob enem pozviljam vse Slovenstvo na protestni pohod po mestu.

Kličem trojni: "Živijo! Živijo! Živijo!"

(Med velikim vpitjem in petjem se oder polagoma izprazni — čuje se še oddaljujejoče vršenje in — zastor pade.

TRETJE DEJANJE.

Na prostej ulici.

I. PRIZOR.

(Prosta ulica. — Ljudstvo teka po ulici gori in doli v ozadju daljni hrup. — Od leve prisopiha Perkovec, od desne Krivec.

Perkovec: O, ti tukaj?

Krivec: Ja, jaz. Pri mojzelen, kedo bi si bil mislil, da pride še danes do take vojske!

Perkovec: Kaj prideš ti tudi iz ognja, toraj na onem mestu tudi?

Krivec: Menda povsodi. Tako razjarjenega ljudstva nisem še nikdar videl, vojaštvo in orožništvo pa je menda tudi zbesnelo.

Perkovec: Ne zbesnelo, obsedeno, od antikrista obsedeno! Zgodilo se je nekaj strašnega. Prezidentov poziv, oj sramota za civiliziran svet, za Austrijo! Narod trga v onemogli razsrjenosti nesramno žaljenje od strani prezidenta raz plakatov, a vojaštvo in orožništvo zaletava se slepo v množico, da v matere z dojenčki v naročjih.

Krivec: Nič boljšega nisem videl jaz. Dijaštvo trga iste plakate raz zidov, a jaz plakatov nisem razumel, ker so nemški. Žane mi je razkladal, da prezident zmerja Slovence kot ljudi dvomljivega značaja itd.

Perkovec: A kje je Žan sedaj?

Krivec: Bežati sva morala. Kar naju na St. Peterskem mostu ustavi malo človeče, kakor jim pravite kanarčki. Jaz ga nisem razumel, ker je lajal po nemško; zgrabim ga in porinem v stran, da sva ušla preko mosta. Tu naju hočeta zgrabiti dva orožnika; že sem se mislil udati, kar zgrabi Žan v svojem zaletu enega žandarjev in ga z zasukom trešči pod mostovo ograjo tako, da je bilo videti na tleh le še kup cunj.

Perkovec: Neverjetno, ha, ali kako sta ušla?

Krivec: Drugi orožnik skoči za Žanom, jaz sem dobil tako prost prehod, a Žane se je zgubil nekje na dvoriščih. Saj mi je pravil, da ve za vsako krtino po Ljubljani.

Perkovec (posluškuje): Oj, Krivec, čuj vojaški alarm! Čuj hrup in vršenje (to se sliši v ozadju.)

Krivec: Greva, kar greva! Nalagajo nam velike davke; pravice ne dajo nič; kar v mesto, če naju je tudi konec.

Perkovec: Da greva! (Zagleda malo naprej prezidentov poziv na zidu.) Oh, ljubi moj Krivec, to je tedaj tisti nesramni poziv?!

Krivec: Ja ravno tako pisanje je bilo; daj pre-

beri mi ga in povej mi, kaj pravi deželni predsednik. (Odideta k plakatu, kjer si razlagata.)

II. PRIZOR.

(Ljudstvo teka po ulici. Zdaj prisopihata tudi Rakun in Orehovec.)

Rakun: Oh, bojim se, da narod ne bo kos držati se sklepa, ki ga je napravil pred mestnim domom.

Orehovec: Ali saj se je zvedelo, da vlada sama hoče našo kri. V deželni palači so se menda zarotili, da nas hočejo potlačiti enkrat za vselej in sicer krvavo.

Rakun: Vendar po narodovem sklepu v Mestnem domu bi ji bilo vendar nemogoče nastopiti v tako grozovitem smislu.

Orehovec: Ne bodi naiven. To je sprevidel prezident sam tudi. Kaj pa ne vidiš njegovo hudobo v arogantnem pozivu "An das Krainerische Volk."

Rakun: To je svinjarija, ali nisem prebral še vsega.

Orehovec: Da, šuftarija, a on je zadel na pravo; kajti po tem pozivu nanovo obujena razburjenost je pretirana naravnost do skrajnosti. Narod se je spozabil in čuj vršenje po celem mestu (se čuje.)

Rakun: Da, bojim se strašnega, a prezident in vlada se veselijo v ozadju z morilnim orožjem.

Orehovec: Ohrjej, glej tam na steni poziv, Krivec in Perkovec se jezita nad njim, idiva in čitajva skozi.

III. PRIZOR.

Krivec in Perkovec (z a č u d e n o): O, Rakun, o Orehovec, poglejta tu in sodita. Svinjarija! Hudodelstvo!

Orehovec: Jej, jej, glej, Rakun! (č it a.)

An das Krainerische Volk!

Infolge unbegründlicher Erregungen die tatsächlich durch absurde Hetzereien seitens Personen zweifelhaften Characters hervorgerufen worden sind, mahne ich all den ehrlichen Kraineren und deutschfreundlichen Slowenen zu, an den voraussichtlichen Kravallen des verblindeten Mobs nicht theilzunehmen, da zur radikalen Unterdrückung solcher Excesse alle Schutzmassregeln vorgetroffen worden sind.

Laibach, am 20. Sept. '08.

Theo. Schwartz, Praesident.

Vsi: Aj zbesnela propalica nemškega vitežtva!

(H k r a t i) { **Orehovec**: Ah, da nimam moči s ktero bi razpolagal!

Rakun: Planil bi v boj ne meneč se za smrt.

Perkovec: Trese se mi sleherni živec in menda se ne zavedam samega sebe.

Krivec: Kar kap me zadene, če ne dam duška svojej razburjenosti! Menim, da planemo tja, kjer je najhujše.

(Čuje se alarm bližje, velikan-sko rujojenje, ropot bobna in—trikratni salve.

Vsi: Dost je, naprej, naprej (hočejo odri-
niti, kar priteče ves zasopljen Žane:)

IV. PRIZOR.

Žane: (venisapi) prepozno, narod se je spo-
zabil, navalil se je v velikanskih trumah, kjer so se
zlili s podivjanim vojaštvom in orožništvom v
strašno mešanico, kjer se kolje in mori brezobzirno.

Vsi: Naprej, naprej! (zginejo proti kra-
ju, od koder se približuje vršenje.)

(Oder prazen samo scenerija v o-
zadju. Tróbetanje, bóbnanje, stre-
ljanje in rujojenje s šundrom.

V. PRIZOR.

(Potresujoče vpitje in ropot pri-
bliža se do oddra na levi. Prika-
žejo se umikajoči demonstrantje, ki
srdito žugajo kordonu vojaštva, ki
se pomika z bajoneti proti ljud-
stvu ter vpijejo): zurück!

Občinstvo: Morilci, proč s kulturno krinko,
Mordbuben, sužnji birokracije itd.

VI. PRIZOR.

(Od desne prihaja Lunder in
njegova ljubica. Oba prestrašena
in razburjena pomešata se med
množico in hočeta pri kordonu
skozi.

Oficir: (nad Lundrom) Zurück, du verdammter Halunke!

(Demonstrantje nekoliko potihnejo in postanejo pozorni.)

Lunder: Pustite me skozi, da spremim vsaj popolnoma nezavarovano dekle.

Oficir: Sie kann durch und du zurück, du windischer Strohkopf!

Lunder: Jaz hočem skozi tudi.

Oficir: Halt's Maul. (Ljudstvo sika.)

Ljubica: Oba, ali nobeden.

Oficir: Gehst du schnell heim, du niederträchtiges Weibsvieh, und du — Donnerwetter — (nastavi Lundru sabljo na prsa.)

Ljubica: Moj Bog, Ivan, varuj se!

Lunder: Dragica, varuj sebe!

(V tem hipu zažene se množica z strašnim krikom na oddelek.)

Oficir: (se brani s sablo in se sliši iz hrupa) Ihr alle seit Kinder des Todes. Befehle: vorgerückt und angegriffen!

(Orožje zarožlja in ljudstvo se umakne jaderno.)

Oficir: (s sablo kazaje za bežečimi) ha, Feiglinge, (k vojakom) Befehle— Feuer! (Strašen pok in vpitje. Natleh obleži nekaj ranjencev, Lunder pade smrtno zadet.)

Dekle: Za božjo voljo, Ivan, kaj ti je, ali si se spodtaknil, hitiva! (vojaštvo hiti čez p a d l e.)

VII. PRIROR.

Dekle: (potipa Lundra za glavo, potem pa se prime za glavo in jokaje:) O, Marija, Ivan mrtev, meni ni mogoče živeti več, zakaj ne ustrele še mene, moj Bog, moj Bog! (omahne brez zavestna na zid.)

Lunder: (s slabim glasom) Oh, kako sem te ljubil, dekle zlato, a zdaj moram umr . . . (zdihne.)

(Dekle še bolj zajoka in omahne na mrtveca zdaj prinese na oder ranjenega Adamiča.)

Adamič: Ne povejte mili mamici, da sem umrl, ker drugače umre tudi ona žalosti in boleti.

Drugi ranjenec: Dajte mi vode, žejen sem.

Tretji ranjenec: Slovenci maščujte se!

Okrog stoječi: Nebo, usliši in maščuj!

Zastor pade.

POIGRA.

I PRIZOR.

(Ob grobovih stoji razoglava množica, mnogo med njimi je obvezanih, kot ranjenci, nekaterim se poznajo še krvave sledi. Zbor zapoje takoj žalostinko: "Blagor mu, ki itd." Po pesmi se zasliši šepetanje:)

Pozor, župan Hribar govori!

II. PRIZOR.

(Župan se prikaže v ozadju na vzvišenem prostoru.)

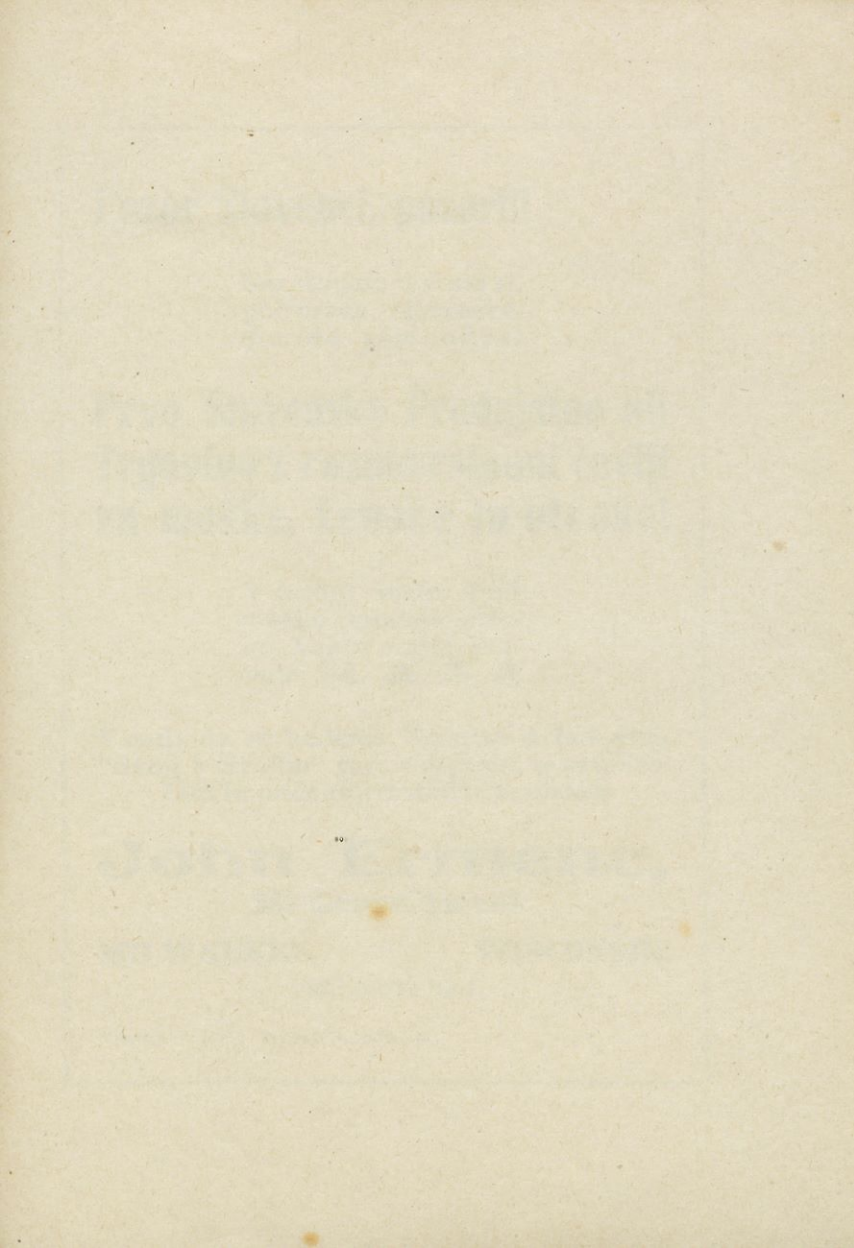
Hribar: Slovenski narod! Grobovi ječe in njih pretresljivo ječanje napolnilo je zrak tužne naše, vseslovenske domovine. Domovina, uboga sirota plače danes ob grobovih neutešljivo vsled krutosti njene brutalne mačohe, a ta slednja se veseli nad svojim groznim činom. Zastopniki celoskupnega naroda zbrali so se danes, morda že po tisoč letih, zopet skupaj kot člani ene familije in istina je, da čuti danes celoskupen narod z globokim sočutjem prav tako, kakor čuti pomilovanja vredna mati

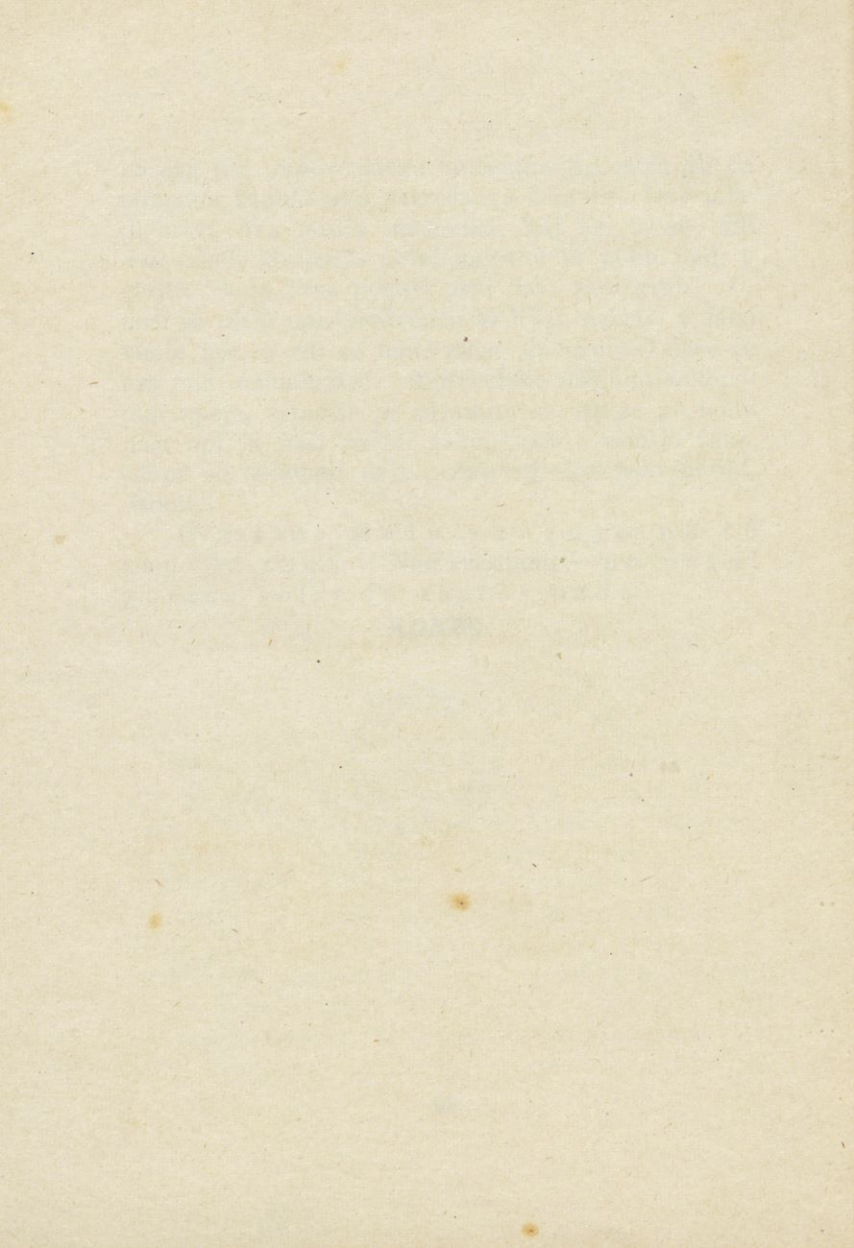
našega toli obžalovanega mučenika Adamiča ali pa obupana zapuščenka nesrečnega Lundra. Dve mladi žrtvi, dva mlada mučenika, kaj ne, to sta bili dve mladi življenji, polni načrtov in polni nad, a glejte, vlada jima podari prvi dar: rani grob! Umrli so njiju upi, prekrižani so njiju načrti; v jami vlada mir, a zdi se nam vsem, da grobovi ječe in nas milo opominjajo: dajte utehe najinim zakopanim upom, vstanite in zdramite se, da se ne bodo naši upi in naši načrti zakopavali v zemljo tako, kakor so zakopali naju. Zatorej slovenski narod, vstani!

(Nastane malo vrvenje, nato zapoje zbor: "Nad zvezdami"—po pesni porose solze in zastor pade.)

KONEC.

Pozor Slovenci, pozor!!!

Naznanjam vsemu sl.
občinstvu slovenske-
mu, da sem odprl

Prvo Slovensko Prodajalno ali Trgovino z raznovrstnimi čevlji za moške, ženske in otroke!

V zalogi imam tudi
moško spodnjo oble-
ko, kakor srajce, kra-
vate, itd. **x x x**

V nadi, da se bomo Slovenci držali gesla
"Svoji k Svojim" tudi v dejanju, se priporo-
čam in pričakujem obilnega obiska

John Ermenc,
288 Grove Street

MILWAUKEE,

WISCONSIN.

TEL.: SOUTH 1385 J.

Vijolinski ključ: Točnost in solidnost!

SLOVENC!

Kadar ste v premišljevanju: kam naložiti prihranjeni denar najvarneje, spomnite se pomenljivih besedij: **ZAKOPATI GA V ZEMLJO**

Mislite pri tem na "Prvo Jugoslovansko Posojevalno in Stavbinsko Družbo v Milwaukee. Ta družba se peča glavno s skupljevanjem zemljišč, zgradbo poslopij i t. d. Torej denar uložen pri njej je varen in obrestnonosen bolj, kakor kjersibodi. Družba je inkorporirana po postavah Zjedinjenih Držav za sklad \$500.000.00 ter preskrbljena s primernim državnim depozitom. Zato ne zamudite kupiti si jedno ali več delnic nemudoma ali pa naložiti denar v domačem podjetju z največjo sigurnostjo.

Za podrobnosti obrnite se na:

Prvo Jugoslovansko Posojevalno in Stavbinsko Družbo

257 - Ist Avenue,

Milwaukee, Wis.,

U. S. A.